

General-pukovnik
ĐURO LONČAREVIĆ

Podsticaj i potreba za celovitom naučnom obradom Titovog stvaralaštva

Brojni teorijski radovi o narodnooslobodilačkom ratu i našoj revoluciji, o strategiji oružane borbe i izgradnji oružanih snaga, zajedno sa radovima o suštinskim temama i aktuelnim problemima izgradnje samoupravnog socijalizma u nas, sadrže i odgovor na pitanje o značaju ukupnog doprinosa i uloge druga Tita u stvaranju i izgradnji socijalističke Jugoslavije, i posebno — o značaju njegovog vojnog dela za našu vojnoteorijsku misao i ratnu doktrinu. Međutim, ne umanjujući značaj i korisnost naučnih radova o kojima je reč, mislim da sazrevaju uslovi i da je sve aktuelnija potreba za celovitom naučnom obradom Titovog stvaralaštva, i posebno — njegovog vojnog dela. Tek će se na osnovu takvih studija moći dati potpuna i objektivna ocena o tome koliko je vojno delo druga Tita doprinelo razvoju vojne nauke.

Već četrdeset godina, nalazeći se na čelu KPJ i SKJ, drug Tito ostvaruje snažan, neprekidan i presudan uticaj na razvoj Jugoslavije. Podsetimo se da su radnička klasa, narodi i narodnosti Jugoslavije u ovom vremenu prošli kroz najteži period u svojoj istoriji, i da su izvojevali takve pobeđe koje imaju istorijski značaj za sadašnjost i budućnost Jugoslavije. A u sve to ugrađena je grandiozna ličnost druga Tita kao revolucionara, političara, državnika i vojskovođe. Zbog toga, govoriti o Titovom delu znači govoriti o narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji, o stvaranju i borbama Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, o stvaranju narodne vlasti, o izgradnji samoupravnog socijalizma, o 1948. godini, o nesvrstanoj politici, o KPJ i SKJ — tj. o svim značajnim događajima, teškoćama i uspesima u proteklih četrdeset godina od kada KPJ, odnosno SKJ na

čelu sa drugom Titom predvodi radničku klasu, narode i narodnosti u borbi i izgradnji samoupravne socijalističke Jugoslavije.

Stoga, u napisu ovakvog karaktera moguće je samo naznačiti neke karakteristike Titovog vojnog dela sa stanovišta vojne nauke.

Prvo. Vojno delo druga Tita, koje čini prvenstveno njegova konkretna aktivnost — rukovođenje narodnooslobodilačkom borbom, stvaranje i komandovanje Narodnooslobodilačkom vojskom i partizanskim odredima Jugoslavije, a potom Jugoslovenskom narodnom armijom — a i njegovi pisani radovi iz ove oblasti, predstavljaju nerazdvojan deo ukupnog stvaralaštva druga Tita, njegove uloge i ukupnog doprinosa u stvaranju i izgradnji socijalističke Jugoslavije. Titovo vojno delo se ne može pravilno shvatiti i objasniti ako se ne shvati njegova uloga kao ličnosti koja je najsnažnije uticala i usmeravala celokupnu borbu i razvoj Jugoslavije. Jer, kao što se vojna, odnosno odbrambena politika izgrađivala i ostvarivala kao deo jedinstvene političke doktrine borbe za socijalizam u određenim društveno-istorijskim uslovima unutar naše zemlje i u svetu, tako je i Titovo vojno delo predstavljalo i predstavlja sastavni deo njegovog ukupnog doprinosa i njegove istorijske uloge u stvaranju i razvoju socijalističke Jugoslavije.

Drugo. Izvorište Titovog ukupnog stvaralaštva, posebno onog na vojnom planu, nalazi se u njegovom razumevanju i prihvatanju marksističke nauke, u genijalnoj sposobnosti da, služeći se marksističkom dijalektikom, stvaralački primenjuje marksizam na konkretne uslove. Boreći se i učeći, Tito je izrastao u ličnost u kojoj je na izvanredno skladan način spojena marksistička teorija sa revolucionarnom praksom, što mu je omogućavalo da u veoma složenim političkim i vojnim situacijama donosi pravilne odluke i rešenja, da sa veoma razvijenim osećanjem za realnost odabire vreme, pravac i način političke akcije ili vojnih dejstava. . .

Treće. Titovo shvatanje rata i revolucije u konkretnim društvenim i istorijskim uslovima, njegova politika zajedno sa odlukama i merama kojima se ona realizovala u stvaranju i razvoju Narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije, kao i u strategiji i taktici oružane borbe koju je izgrađivala i primenjivala naša Armija pod rukovodstvom druga Tita, predstavljaju, takođe, veoma zanimljivu i aktuelnu temu za naučno istraživanje.

Titovu političku koncepciju u stvaranju vojne organizacije karakterišu, pre svega, ova jasna opredeljenja:

— Izgrađivati novu vojnu organizaciju kao oružanu silu narodnooslobodilačkog, revolucionarnog pokreta sa takvim unutrašnjim

odnosima koji proizilaze iz karaktera rata i revolucije i koji su u skladu sa društvenom ulogom koju Narodnooslobodilačka vojska ima kao oružana snaga pokreta. Iz takvog doktrinarnog opredeljenja proizilazili su konkretni stavovi i zadaci usmereni na jačanje moralno-političkog jedinstva svake jedinice, na razvijanje drugarskih odnosa, međusobnog poštovanja i poverenja, na povećanje političke svesti, na što dublje razumevanje uloge vojske i njene povezanosti sa narodom, na izgradnju svesne discipline, na jačanje bratstva i jedinstva, na aktivnu ulogu svesnog faktora itd. Politički kvaliteti jedinica Narodnooslobodilačke vojske, zasnovani na njenoj društvenoj ulozi i na jedinstvu interesa i ciljeva boraca i starešina, postajali su ne samo jedna od bitnih karakteristika Narodnooslobodilačke vojske i kasnije Jugoslovenske narodne armije kao narodne i revolucionarne vojne organizacije, već i veoma značajan činilac njene ukupne borbene sposobnosti i načina izvođenja borbenih dejstava.

— Izgrađivati vojnu organizaciju na principima koji proizilaze iz bitnih karakteristika oružane borbe i zahteva koje ona postavlja pred vojnu organizaciju, tj. na principima subordinacije, komandovanja, čvrste vojne discipline. Ovakav kurs, kao rezultat saznanja da je oružana borba veoma složen i dinamičan društveni fenomen i da se vojna organizacija — da bi uspešno odgovorila svom osnovnom zadatku — mora izgrađivati kao organizacija koja će moći i umeti da vodi oružanu borbu protiv nadmoćnog neprijatelja, izražavao je to saznanje i obezbeđivao da jedinice Narodnooslobodilačke vojske iz dana u dan postaju borbeno sposobnije i umešnije u vođenju borbenih dejstava.

— Uporedo sa narastanjem i razvojem odružane borbe, drug Tito je, u svojstvu vrhovnog komandanta Narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije, pristupao sve višim i složenijim oblicima vojnog organizovanja — od partizanskih četa, bataljona i odreda, preko proletherskih i udarnih brigada i divizija, do korpusa i armija. Pri tome, stvaranje krupnijih formacija nije imalo za posledicu nestajanje partizanskih odreda koji su postojali do kraja rata kao vojne formacije više vezane za određenu teritoriju. Isto tako, za sve vreme rata veoma značajnu ulogu u organizovanju armije i komandovanju imali su glavni i regionalni (zonski) štabovi...

Iz ovoga sledi naš poznati stav da naša današnja koncepcija opštenarodne odbrane i naša ratna doktrina imaju svoju genezu u doktrini narodnooslobodilačkog rata; da su — po svojoj suštini — primena te doktrine na savremene unutrašnje društveno-političke i spoljnopolitičke uslove; da su delo druga Tita.

Na osnovu ovakvog marginalnog pristupa Titovom stvaralaštvu, mislim da se može zaključiti da je vojno delo druga Tita ostvarivalo i ostvaruje snažan uticaj na razvoj naše vojne nauke, na našu vojno-teoretsku misao i razradu koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane. Ali, to nije suvišno ponoviti, njegovo vojno delo očekuje da postane predmet dobro organizovanog i svestranog izučavanja. To je ne samo dug i obaveza naše vojne nauke prema vojnom delu druga Tita, već isto tako i njena velika potreba, jer bez naučne obrade veoma bogate i raznovrsne Titove ukupne aktivnosti na vojnom planu, odnosno bitnih karakteristika i iskustava iz narodnooslobodilačkog rata i naše revolucije, i uslovljenosti odbrambene politike i vojnog organizovanja karakterom društvenog uređenja, ne može biti dalje naučne razrade koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane...

(»Vojno delo« br. 1/77)